

โครงการค่ายเยาวชน ระดับมัธยมศึกษา 2568

เฉลิมพระเกียรติ “เจ้าฟ้านักอนุรักษ์”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ 70 พรรษา วันที่ 2 เมษายน 2568

เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
วันพฤหัสบดีที่ 10 กรกฎาคม 2568 – วันอาทิตย์ที่ 13 กรกฎาคม 2568

1. หลักการและเหตุผล

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ...

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ให้การศึกษาสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ ตั้งแต่ยอดเขาถึงใต้ทะเล นับจากหินถึงดินและชีวิต อันเป็นทรัพยากรกายภาพและชีวภาพที่มีคุณค่าและหายากเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ถึงมหาชนชาวไทย ให้เยาวชนชาวไทยมีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เกิดความรักและหวงแหน เห็นประโยชน์และความสำคัญในการอนุรักษ์

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษทางเรือ กองเรือยุทธการ กองทัพเรือ และ สวนสัตว์เปิดเขาเขียว กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำโครงการค่ายสำหรับนักเรียนและเยาวชน เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการนำไปใช้ประโยชน์

ทั้งนี้ โดยใช้พื้นที่ของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สวนสัตว์เปิดเขาเขียว และ เกาะเสม็ดสาร อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นห้องปฏิบัติการขนาดใหญ่ในธรรมชาติ ที่มีความหลากหลายของทรัพยากรในรูปแบบต่าง ๆ ตั้งแต่ยอดเขาถึงใต้ทะเล เป็นสถานที่ในการฝึกอบรม เพื่อให้เยาวชนได้มีโอกาสเข้ามาฝึกปฏิบัติและเรียนรู้วิธีการศึกษาวิจัย โดยปฏิบัติงานร่วมกับนักวิชาการที่เป็นคณะปฏิบัติงานวิทยาการ ในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

การดำเนินกิจกรรมเป็นการเรียนรู้ จากการปฏิบัติงานในภาคสนาม เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ที่นอกเหนือไปจากการเรียนรู้ในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว โดยเน้นหลักการทางวิทยาศาสตร์ ด้วยวิธีการสังเกต การตั้งคำถาม การจัดบันทึก การค้นหา การทดลอง การอภิปรายและการสรุปผล ซึ่งจะทำให้เพิ่มความเข้าใจและเห็นคุณค่าความสำคัญและประโยชน์ของทรัพยากร อันจะก่อให้เกิดความรักความหวงแหน การดูแลรักษา สร้างความเข้าใจและเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ การจัดการทรัพยากร และการนำไปใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อเฉลิมพระเกียรติ “เจ้าฟ้านักอนุรักษ์” สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ 70 พรรษา วันที่ 2 เมษายน 2568
- 2.2 เพื่อสนองพระราชดำริ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)
- 2.3 เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการศึกษาและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เรื่องความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ จากการเรียนรู้นอกห้องเรียน ได้อย่างถูกต้อง

- 2.4 เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วยตนเอง รวมทั้งสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้
- 2.5 เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้มีโอกาสพบปะปรึกษาหารือ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันกับวิทยากรและผู้อื่น ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

3. หัวข้อของกิจกรรม ประกอบด้วย

- 3.1 การเรียนรู้ เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตและการปฏิบัติงานในภาคสนาม
- 3.2 ศึกษาเรียนรู้ความหลากหลายทางชนิดของพืชและสัตว์ ได้แก่ พืชพรรณ พืชสมุนไพร สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม นก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ในธรรมชาติ ในที่เลี้ยง
- 3.3 ศึกษาเรียนรู้ความหลากหลายทางชนิดของทรัพยากรกายภาพและชีวภาพทางทะเลและการนำทรัพยากรไปใช้ประโยชน์
- 3.4 ศึกษาเรียนรู้ความหลากหลายของพืชสมุนไพรบางชนิดและการนำทรัพยากรไปใช้ประโยชน์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 3.5 ศึกษาวิธีการนำเสนอ ที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

4. วิธีดำเนินงาน ประกอบด้วย

- 4.1 บรรยายสรุปสั้น ๆ เพื่อให้ผู้เข้าค่ายได้เข้าใจก่อนการปฏิบัติจริง โดยวิธีฝึกทักษะตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ การสังเกต การบันทึก การตั้งคำถาม การวิเคราะห์ และสรุปผล
- 4.2 การปฏิบัติจริงในภาคสนาม โดยการแบ่งเป็นกลุ่มย่อย เพื่อทำการศึกษาจากตัวอย่างต่าง ๆ
- 4.3 วิธีการสรุปผลการปฏิบัติงานและการนำเสนองาน
- 4.4 แทรกการสอนเรื่องมารยาท คุณธรรม จริยธรรมในสังคม และการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

5. วันเวลา และสถานที่ ในการทำกิจกรรม

วันพฤหัสบดีที่ 10 กรกฎาคม 2568 – วันอาทิตย์ที่ 13 กรกฎาคม 2568
สถานที่ สวนสัตว์เปิดเขาเขียว อ.ศรีราชา และ เกาะเสม็ด อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี

6. ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 90 คน ประกอบด้วย

- 6.1 นักเรียน ครู และเยาวชน เยาวชนอาสาสมัคร จำนวน 50 คน
- 6.2 วิทยากร และ ผู้ช่วยวิทยากร จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 10 คน
- 6.3 วิทยากร จาก สวนสัตว์เปิดเขาเขียว จำนวน 4 คน
- 6.4 วิทยากร จาก โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ จำนวน 3 คน
- 6.5 วิทยากร และผู้ช่วยวิทยากร จากหน่วยบัญชาการพิเศษทางเรือ กองเรือยุทธการ จำนวน 6 คน
- 6.6 เจ้าหน้าที่ช่วยงาน จากสวนสัตว์เปิดเขาเขียว จำนวน 6 คน
- 6.7 เจ้าหน้าที่ช่วยงาน จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 5 คน
- 6.8 พนักงานขับรถ และผู้สนใจจากหน่วยงานอื่น ๆ จำนวน 6 คน

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 7.1 ผู้เข้าอบรมทราบแนวทาง ขั้นตอนการดำเนินงานการสำรวจและศึกษาวิจัยเบื้องต้น เห็นความสำคัญและประโยชน์ในการศึกษาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- 7.2 ผู้เข้าอบรมสามารถทำการศึกษาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติต่อไปได้ในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา
- 7.3 ผู้เข้าอบรมสามารถถ่ายทอดวิชาความรู้และทำกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้แก่ผู้อื่น ทั้งภายในโรงเรียน สถาบันการศึกษา รวมทั้งประชาชนทั่วไปได้
- 7.4 ผู้เข้าอบรม คณะปฏิบัติงานวิทยาการ อพ.สธ. และคณาจารย์จากมหาวิทยาลัย มีโอกาสพบปะ และแลกเปลี่ยนความรู้กัน

8. กิจกรรมการศึกษา ระหว่าง วันที่ 10 กรกฎาคม - 13 กรกฎาคม 2568

วันพฤหัสบดีที่ 10 กรกฎาคม 2568

เวลา 08.00 - 09.00 น.	คณะครู นักเรียน และวิทยาการ เดินทางถึงสวนสัตว์เปิดเขาเขียว ลงทะเบียน ชมวิดิทัศน์และบรรยายสรุปเรื่องสวนสัตว์เปิดเขาเขียวกับงานอนุรักษ์
09.00 - 10.00 น.	พิธีเปิดค่าย และบรรยายสรุปเรื่อง โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ กับการอนุรักษ์ โดย ผศ.ธีรวรรณ นุตประพันธ์ ที่ปรึกษาโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
10.00 - 11.00 น.	ประโยชน์และคุณค่าของป่าไม้และพืชสมุนไพรในพื้นที่สวนสัตว์เปิดเขาเขียว โดย น.ส.วิภารัตน์ เทพแก้ว
11.00 - 12.00 น.	การจัดเก็บตัวอย่างพรรณไม้ โดย น.ส.แพรวพรรณ พัทธยุดิ
12.00 - 13.00 น.	อาหารกลางวัน
13.00 - 14.00 น.	ศึกษาความหลากหลายของทรัพยากรศูนย์อนุรักษ์ทรัพยากรภาคตะวันออก วิธีการจัดเก็บตัวอย่างแมลง และโครงการคืนสู่ธรรมชาตินกกาฮัง วิทยาการ จากสวนสัตว์เปิดเขาเขียว
14.00 - 16.00 น.	ศึกษาความหลากหลายทางชนิดของสัตว์ในสถานที่เลี้ยง อาหารว่างบนเส้นทาง
16.30 - 17.30 น.	เข้าที่พัก
17.30 - 18.30 น.	อาหารเย็น
19.00 - 20.30 น.	สนทนากลุ่ม และทำความเข้าใจในวิธีการเข้าค่าย โดย น.ส.สุกัญญา บุญอิม และวิทยาการจากสวนสัตว์เปิดเขาเขียว

วันศุกร์ที่ 11 กรกฎาคม 2568

เวลา 06.00 - 08.00 น.	ปฏิบัติงาน ณ เกาะเสมสารและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเขาหมาจอ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี
08.00 - 08.30 น.	เดินทางไปยังพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเขาหมาจอ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี (อาหารเช้านบนรถ)
	บรรยายเรื่องเกาะเสมสารกับงานอนุรักษ์
	โดย วิทยากรจากหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษทางเรือ กองเรือยุทธการ
08.30 - 09.00 น.	เดินทางโดยเรือไปยังเกาะเสมสาร
09.00 - 10.30 น.	ความหลากหลาย และการเพาะเลี้ยงปะการัง
	โดย ศ. ดร.วรรณพ วิทยาญจน์ ศ. ดร.สุชนา ชวนิชย์ และคณะ (รวม 5 คน)
10.30 - 12.00 น.	ระบบนิเวศชายหาด และป่าชายเลน พักอาหารว่าง (บนเกาะเสมสาร)
	น.ส.วิภารัตน์ เทพแก้ว และ น.ส.แพรวพรรณ พัทธยุติ
12.00 - 13.00 น.	อาหารกลางวัน (บนเกาะเสมสาร)
13.00 - 14.30 น.	ประโยชน์ของหินและแร่ธาตุเพื่องานวาดภาพและศิลปะขยะรักโลก
	ผศ. ดร.อลงกต ผั่นกา, รศ. ดร.พิชญดา เกตุเมฆ และคณะ
14.30 - 16.00 น.	ศึกษาความหลากหลายชนิดของปะการังชายฝั่งและการคัดแยกขยะในแนวปะการัง
	พ.จ.อ. สายชล หนูแวน พ.จ.อ. นพรัตน์ กลับชนะ และผู้ช่วยจำนวน 2 คน
16.00 น.	เดินทางกลับจากเกาะเสมสาร - ที่พัก ที่สวนสัตว์เปิดเขาเขียว
18.00 - 19.00 น.	อาหารเย็น (สวนสัตว์เปิดเขาเขียว)
19.00 - 20.30 น.	สรุปผลและจัดทำโปสเตอร์ระบบนิเวศทางทะเล โดย คณะวิทยากร

หมายเหตุ การขอรับการสนับสนุน จาก หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษทางเรือ (นสร)

- 1) รถบัส จำนวน 1 คัน รับนักเรียน และคณะครู จำนวน 50 คน เวลา 06.00 น.
รับนักเรียนจากสวนสัตว์เปิดเขาเขียว ไปยังท่าเรือเขาหมาจอ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี
- 2) เรือข้ามฟาก รับนักเรียนจำนวน 80 คน จากท่าเรือเขาหมาจอไปเกาะเสมสาร เวลา 08.30 น.
- 3) เรือข้ามฟาก รับนักเรียนจำนวน 80 คน จากท่าเรือเกาะเสมสารไปเขาหมาจอ เวลา 15.30 น.
- 4) ขอรับการสนับสนุนรถบัส จาก นสร. จำนวน 1 คัน เวลา 16.00 น.
รับนักเรียนจากท่าเรือเขาหมาจอไปส่งที่สวนสัตว์เปิดเขาเขียว อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี

วันเสาร์ที่ 12 กรกฎาคม 2568

เวลา 07.00 - 08.00 น.	อาหารเช้า
08.00 - 10.30 น.	ความสำคัญของนกในระบบนิเวศ โดย ผศ.ดร.พงษ์ หาดยยุทธนากร และ ความหลากหลายชนิดของนกบริเวณกรงนกใหญ่ (อาหารว่างบนเส้นทาง)
	โดย ผศ. ดร.พงษ์ หาดยยุทธนากร และว่าที่ ร.ต. ศักรินทร์ แสนสุข และคณะ
10.30 - 12.00 น.	ทรัพยากรไทยกับการนำไปใช้ประโยชน์ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
	โดย น.ท. จำลอง ภูเลื่อน และ น.ต. เสรี นาคนิลทอง
12.00 - 13.00 น.	อาหารกลางวัน
13.00 - 14.00 น.	ความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อมกับภาวะโลกร้อน
	รศ. ดร.พงษ์ชัย ดำรงโรจน์วัฒนา
14.00 - 15.30 น.	ความเป็นกลางทางคาร์บอน และการศึกษาคาร์บอนฟุตพริ้นท์
	รศ. ดร.พงษ์ชัย ดำรงโรจน์วัฒนา และคณะ
15.30 - 15.45 น.	อาหารว่าง

15.45 - 17.45 น.	ความหลากหลายของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลาน โดย ผศ. ดร.ภาณุพงศ์ ธรรมโชติ จรูญโรจน์ และคณะ
17.45 - 18.45 น.	อาหารเย็น
19.00 - 20.30 น.	ลุยสวนหาคบ โดย ผศ. ดร.ภาณุพงศ์ ธรรมโชติ จรูญโรจน์ และคณะ

วันอาทิตย์ที่ 13 กรกฎาคม 2568

เวลา 07.00 - 08.00 น.	อาหารเช้า
08.30 - 10.30 น.	จัดทำสรุปและโปสเตอร์ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศบก จัดทำการนำเสนอผลการปฏิบัติงาน โดย คณะวิทยากร
10.30 - 12.00 น.	การนำเสนอผลการปฏิบัติงาน พร้อมอาหารว่าง โดย คณะวิทยากร
12.00 - 13.00 น.	อาหารกลางวัน
13.00 - 13.30 น.	สรุปและประเมินผลการเข้าค่าย โดย ผศ. ดร.พงษ์ หาญยุทธนากร และ คณะวิทยากร
13.30 - 14.30 น.	ปิดค่ายและมอบเกียรติบัตร โดย ผศ. อีรวรรณ นุตประพันธ์ และ คณะวิทยากร
14.30 - 15.00 น.	เดินทางกลับ โดยสวัสดิภาพ

การแต่งกาย

- 1) ปฏิบัติการภาคสนาม ที่สวนสัตว์เขาเขียว ชุตภาคสนามตามอัธยาศัย สวมรองเท้าหุ้มส้น
- 2) ปฏิบัติการภาคสนาม ที่เกาะเสม็ดสาร บริเวณหาดทรายและป่าชายเลน ชุตภาคสนามตามอัธยาศัย และ
กางเกงขาสั้น สำหรับชุดดำน้ำตื้นดูปะการัง ห้ามใส่รองเท้าแตะในขณะที่ปฏิบัติงานภาคสนาม

ของใช้ส่วนตัวที่ต้องจัดเตรียมมา

ของใช้ส่วนตัว เช่น หมวก รองเท้าผ้าใบ ไฟฉาย ครีมทากันแดด ยาทากันยุง แมลง
ยาประจำตัว (ถ้ามี) ผ้าเช็ดตัว แปรงสีฟัน ยาสีฟัน แชมพู สบู่ และ กระดาษชำระ เป็นต้น